

Els Reis: variació d'article (II)(ALDC, III, 562. *Els Reis*)

En aquest mapa presentem la variació de l'article: *Els Reis/Los Reis*, tenint en compte que *Reis*, correspon a una resposta recollida sense article.

Els Reis (var. (*el*) *dia del(s) Reis* 28, 55, 61, 83, 87, 96, 99, 154, 161, 163, 178; *dia de Reis* 87, 174, 181; *dia Reis* 188, 189, 190), d'àrea oriental i valenciana, es realitza predominantment *El Reis*, per absorció de la *-[z]* en la ròtica; notem l'article literari en bal., freqüent en festes religioses (*la Mare de Déu, la Puríssima, el Corpus*, etc.), en comptes de l'article salat. L'article del sintagma mostra alguna variació (*Es Reis* 4; *E Reis* 6; *As Reis* 173, 180), que no correspon a l'article salat sinó a un ensordiment de la lateral seguida de mot començat en consonant (ross. *els peus* > *es peus*; però *els homes*). L'article etimològic, *los*

(< llat. *ILLOS*), és sobretot d'àrea nord-occidental, però es troba també en punts isolats del nord (7, 88) i en alguerès (85); com a variants, tenim *lo Reis*, amb absorció de la *[z]*, com en *El Reis* < *Els Reis*; *lo dia dels Reis* 123, *los tres Reis* 85. L'alguerès coneix un sinònim, *Les Estrenes* 85, que, a partir de "lo fet en manera particular a una criatura a la festa dels Tres Reis" (Sanna), esdevé per metonímia sinònim de 'Epifania'.

En cat. ant. s'usava *Aparici* (*fešta d'Aparici*) pres del llat. *APPARITIO*.

Els mots normatius són *Els Reis* i *Epifania*, aquest pres del llat. religiós *EPIPHANIA* (grec 'manifestació'), però que no apareix pel seu caràcter culte en les respostes a l'enunciat.

